Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
Informacijos politikos ir analitikos departamentas
Informacijos analitikos skyrius

Biuletenio tematika ir tema
Tarptautiniai santykiai ir geopolitika

Biuletenio laidos antraštė, probleminis klausimas
JAV ir NATO branduolinio atgrasymo strategija

Esminiai žodžiai
Gynyba, branduolinis atgrasymas, JAV, Jungtinė Karalystė, Prancūzija, NATO, branduolinis skėtis

Serija ir registracijos numeris
ZD-2026-9

Leidimo data
2026-11-17

Leidimo vieta
Vilnius

Žanras
☒ Analitinė apžvalga ☐ Kita

Šaltiniai: kategorijos
☐ Teisės aktai ☒ Politinė komunikacija
☒ Analitinių centrų kūriniai / leidiniai
☒ Žiniasklaidos turinys ☐ Socialinių tinklų turinys
☐ Statistiniai duomenys ☐ Mokslo darbai
☐ Metainformaciniai produktai
☐ Išviešinti slapti / privatūs duomenys

Šaltiniai: nuo – iki
2022 02 01 – 2026 10 26

Šaltiniai: kalbos
☒ Lietuvių k. ☐ Lenkų k.
☒ Anglų k. ☐ Kitos ES kalbos
☐ Rusų k. ☐ Kitos

Citavimui (APA stiliumi)
Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). *JAV ir NATO branduolinio atgrasymo strategija* (ZD-2026-9). Vilnius.

Kontaktiniai duomenys
Informacijos analitikos skyrius; analitika@lnb.lt. Nacionalinė biblioteka, Gedimino pr. 51, 01109 Vilnius.

Turinio apžvalga
Apžvalgoje nagrinėjama:
- JAV branduolinio atgrasymo strategija;
- NATO branduolinių pajėgumų planavimas;
- Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės vaidmuo siekiant Europos strateginės autonomijos.

1. Įžanga

2026 m. spalio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimas žengė pirmąjį žingsnį link Konstitucijos 137 straipsnio pakeitimo – juo siekiama panaikinti draudimą dislokuoti šalyje masinio naikinimo ginklus ir užsienio valstybių karines bazes.

Konstitucijos pataisai po pateikimo pritarė didžioji parlamentarų dauguma: 106 balsavo už, 18 – prieš, o 6 susilaikė. Kad pakeitimas įsigaliotų, Seimas dėl šio konstitucinio įstatymo privalės balsuoti dar kartą ne anksčiau kaip po trijų mėnesių (galutinis balsavimas numatytas sausio 12 d.), o sprendimui priimti vėl reikės ne mažiau kaip 94 Seimo narių balsų[1, 2].

[1] Černiauskaitė, A. (2026 m. spalio 6 d.). Liko tik vienas žingsnis: Seimas palaiko branduolinių ginklų draudimo išbraukimą iš Konstitucijos. Prieiga per internetą: *https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2026/10/06/news/liko-tik-vienas-zingsnis-seimas-palaiko-branduoliniu-ginklu-draudimo-isbraukima-is-konstitucijos-44345622*
[2] Gaučaitė-Znutienė, M. (2026 m. spalio 7 d.). LRT trumpai. „Branduoline valstybe Lietuva netaps“: ką reikštų Konstitucijos keitimas?: Prieiga per internetą: *https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/3075140/lrt-trumpai-branduoline-valstybe-lietuva-netaps-ka-reikstu-konstitucijos-keitimas*

Analitinių apžvalgų archyvas: *https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos*

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

Teisinių ribojimų šalinimas yra būtinas tam, kad Lietuva nebebūtų laikoma „silpnąja grandimi“ ar išskirtine zona NATO aljanse. Pasikeitus geopolitinei situacijai, taip būtų sustiprinta NATO kolektyvinė gynyba ir atgrasymo pajėgumai. Vis dėlto Konstitucijos pataisos nereiškia konkretaus ar skubaus branduolinio ginklo dislokavimo Lietuvoje[3].

Viena vertus, Vakarų žvalgybų ir branduolinio saugumo ekspertų vertinimu, nėra akivaizdžių ženklų, kad Rusija šiuo metu rengtųsi aktyviam branduoliniam karui Europoje. Kita vertus, stebimas intensyvus Rusijos politinis, doktrininis ir karinis „branduolinis signalizavimas“ (angl. *nuclear signaling*), kuriuo siekiama atgrasyti Vakarus[4].

„Signalizavimui“ galima priskirti ir Rusijos valstybinės naujienų agentūros „RIA Novosti“ 2026 m. rugsėjo 25 d. išplatintą straipsnį su grasinimais Lietuvai žaibišku branduoliniu smūgiu. Propagandisto Aleksandro Nosovičiaus skiltyje, pavadintoje „Rusijos laukia dar viena SKO [specialioji karinė operacija]. Ji bus labai trumpa“, Lietuva bauginta karine invazija ir raketomis su „atitinkamais“ [branduoliniais] užtaisais. Tokia agresyvi retorika buvo reakcija į Seime pradėtas diskusijas dėl branduolinio ginklo[5].

Šiame biuletenyje nagrinėjama Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) branduolinio atgrasymo strategija – kol kas patikimiausia Europos branduolinio saugumo garantija, taip pat NATO branduolinis planavimas ir dalijimosi branduoliniais ginklais (angl. *nuclear sharing)* programa (priėmus Konstitucijos pataisas, prie jos galėtų prisijungti ir Lietuva). Aptariamos abejonės dėl JAV įsipareigojimų, kurias sukėlė Jungtinių Valstijų prezidento Donaldo Trumpo administracijos veiksmai, ir iš to kylanti savarankiška europiečių branduolinė iniciatyva, besiremianti Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės (JK) pajėgumais.

2. Jungtinių Valstijų branduolinio atgrasymo politika

Stokholmo tarptautinio taikos tyrimų instituto (angl. *Stockholm International Peace Research Institute*, SIPRI) ir kitų nepriklausomų tyrimų organizacijų duomenimis, pasaulyje 2025 m. iš viso buvo per 12 tūkst. branduolinių galvučių, ir beveik 90 proc. jų priklausė dviem šalims – Rusijai ir JAV.

Paruoštų naudoti branduolinių galvučių skaičius amerikiečių ir rusų arsenaluose yra labai panašus – abi šalys yra dislokavusios maždaug po **1 600–1 700 aktyvių branduolinių galvučių**. Jos yra parengtos strateginėse pozicijose (raketose, povandeniniuose laivuose ir lėktuvuose). Tačiau Rusija turi didžiausią bendrą branduolinių galvučių skaičių (įskaitant rezervines ir nurašytas, laukiančias sunaikinimo)[6].

[3] Ten pat.
[4] Matlé, A., Rácz, A. (2026 m. birželio 3 d.). Russia's Nuclear Signaling in 2026 and Implications for European Security. Prieiga per internetą: *https://dgap.org/en/research/publications/russias-nuclear-signaling-2026-and-implications-european-security*
[5] Po teksto su grasinimais Lietuvai – rusų propagandisto Kiseliovo pasiteisinimai. (2026 rugsėjo 28 m.). Prieiga per internetą: *https://www.tv3.lt/naujiena/uzsienis/po-teksto-su-grasinimais-lietuvai-rusu-propagandisto-kiseliovo-pasiteisinimai-n1554972*
[6] Which countries have nuclear weapons? (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.icanw.org/nuclear_arsenals*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

1 lentelė. Pasaulio branduoliniai arsenalai pagal branduolinių galvučių skaičių 2026 m. sausį.
© SIPRI, 2026 m.[7]

Eilės Nr.	Valstybė	Branduolinių galvučių skaičius
1	Rusija	5420
2	JAV	5042
3	Kinija	620
4	Prancūzija	370
5	Jungtinė Karalystė	225
6	Indija	190
7	Pakistanas	170
8	Izraelis	90
9	Šiaurės Korėja	60

Pasaulyje branduolines triadas turi JAV, Rusija, Kinija ir Indija[8]. Amerikiečių triada yra antra pagal dydį pasaulyje (pirmoje – rusų), ją sudaro:

- jūrų pajėgos (povandeniniai laivai),
- oro pajėgos (bombonešiai),
- sausumos pajėgos (tarpžemyninės balistinės raketos)[9].

Nors po Šaltojo karo bendras branduolinių ginklų skaičius pasaulyje drastiškai sumažėjo (nuo maždaug 70 tūkst.), pastaraisiais metais branduolinių galvučių skaičius vėl pradėjo pamažu augti, o visos branduolinės valstybės meta milžiniškas lėšas pajėgoms modernizuoti[10].

Vašingtonas savo branduolinės ginkluotės arsenalo dydį iš dalies pateisina išplėstine atgrasymo būtinybe. Įsipareigojimas panaudoti branduolinius ginklus sąjungininkams ginti yra **pagrindinis JAV doktrinos karinio atgrasymo punktas**. 2022 m. paskelbtoje Jungtinių Valstijų branduolinės politikos apžvalgoje (angl. *2022 Nuclear Posture Review*) pabrėžiama: „Pagrindinis branduolinių ginklų vaidmuo yra atgrasyti nuo branduolinių atakų prieš Jungtines Valstijas, mūsų sąjungininkus ir partnerius“[11].

JAV branduolinės pajėgos yra didelės – iš viso valstybė turi per 5 tūkst. branduolinių kovinių galvučių. Oficialiais duomenimis, JAV branduolinio arsenalo kūrimas, išlaikymas ir modernizavimas 2025–2034 m. gali atsieiti apie 946 mlrd. JAV dolerių (maždaug po 95 mlrd. JAV dolerių kasmet). Šios **išlaidos sparčiai auga, nes amerikiečiai iš esmės atnaujina visą savo branduolinę triadą**. Minėta suma yra 25 proc. (arba 190 mlrd. JAV dolerių) didesnė nei prognozuota 2023-iais – tuomet branduolinio arsenalo plėtrai 2023–2032 m. laikotarpiu projektuotos 756 mlrd. JAV dolerių išlaidos[12].

[7] World nuclear forces, January 2026. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.sipri.org/visualizations/2026/world-nuclear-forces-january-2026*
[8] Keturios valstybės, turinčios branduolinę triadą: kuri išlaiko pasaulinį pranašumą? (2025 m. lapkričio 28 d.). Prieiga per internetą: *https://m.kauno.diena.lt/naujienos/pasaulis/ekonomika-ir-politika/keturios-valstybes-turincios-branduoline-triada-kuri-islaiko-pasaulini-pranasuma-1730895*
[9] Defense Primer: Strategic Nuclear Forces. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.congress.gov/crs-product/IF10519*
[10] Žr. 6 šaltinį.
[11] 2022 Nuclear Posture Review. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://fas.org/wp-content/uploads/2023/07/2022-Nuclear-Posture-Review.pdf*
[12] Projected Costs of U.S. Nuclear Forces, 2025 to 2034. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.cbo.gov/publication/61362*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

Išlaidos viršija ankstesnes prognozes dėl kelių priežasčių. Pavyzdžiui, naujosios sausumos raketų programos *Sentinel* (kuri turi pakeisti pasenusias raketas *Minuteman III*) kaina smarkiai pakilo – praktiškai padvigubėjo. Kitas karinių išlaidų augimo variklis – geopolitinės permainos. Kadangi 2026 m. vasarį pasibaigė JAV ir Rusijos strateginės ginkluotės ribojimo sutarties *New START* galiojimas, o aktyvios ginklų kontrolės derybos nevyksta, Jungtinės Valstijos priverstos reaguoti į vienu metu augantį Rusijos ir Kinijos branduolinį potencialą[13].

New START (angl. *New Strategic Arms Reduction Treaty*) – tai paskutinė JAV ir Rusijos dvišalė strateginės branduolinės ginkluotės kontrolės sutartis, kurios oficialus galiojimo laikas baigėsi 2026 m. vasario 5 d. Sutartį 2010 m. Prahoje (Čekija) pasirašė tuometiniai JAV ir Rusijos prezidentai Barackas Obama ir Dmitrijus Medvedevas, o oficialiai ji įsigaliojo 2011 m. vasarį. 2021 m. sutartis buvo pratęsta maksimaliam penkerių metų laikotarpiui[14].

Šia sutartimi abi branduolinės valstybės (kurios kartu valdo beveik 90 proc. pasaulio branduolinio arsenalo) įsipareigojo riboti savo strategines ginkluotes:

- kovinės galvutės: ne daugiau kaip po 1 550 dislokuotų strateginių branduolinių kovinių galvučių kiekvienai šaliai.
- Nešančiosios raketos ir bombonešiai: ne daugiau kaip 700 dislokuotų tarpžemyninių balistinių raketų, balistinių raketų povandeniniuose laivuose ir sunkiųjų bombonešių.
- Šachtos ir paleidimo įrenginiai: ne daugiau kaip 800 dislokuotų ir nedislokuotų raketų paleidimo įrenginių[15].

1 grafikas. 2025–2034 m. JAV išlaidų branduoliniams ginklams plano struktūra, proc.
© (duomenys) JAV Kongresas, 2025 m.[16] © (grafika) Nacionalinė biblioteka, 2026 m.



[13] U.S. Nuclear Weapons Modernization: Costs & Constraints. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://armscontrolcenter.org/wp-content/uploads/2021/01/U.S.-Nuclear-Weapons-Modernization-Costs-Constraints-Fact-Sheet-v-May-2023.pdf*
[14] Žvinakytė, I. (2023 m. vasario 21 d.). LRT trumpai. Putinas stabdo sutartį su JAV – ar tai reiškia naujas ginklavimosi varžybas? Prieiga per internetą: *https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/1919696/lrt-trumpai-putinas-stabdo-sutarti-su-jav-ar-tai-reiskia-naujas-ginklavimosi-varzybas*
[15] New START Treaty. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.state.gov/new-start-treaty*
[16] Žr. 12 šaltinį.

Analitinių apžvalgų archyvas: *https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

Apibendrinant galima pažymėti, kad JAV branduolinis skėtis kol kas išlieka svarbiausias Europos saugumo veiksnys. JAV pajėgumus sunku kuo nors pakeisti dar ir dėl itin lankstaus amerikiečių atsako – jie gali atgrasyti tiek didelio, tiek ir riboto masto (taktinius) branduolinius smūgius.

3. NATO branduolinis planavimas ir dalijimosi branduoliniais ginklais praktika

JAV išplėstinis atgrasymas Europoje yra institucionalizuotas NATO lygmeniu. Aljansas, siekdamas užtikrinti didesnį vidinį skaidrumą branduoliniais klausimais, įkūrė **Branduolinio planavimo grupę**, skirtą konsultuotis su Vašingtonu ir Londonu bei aptarti aktualius branduolinio saugumo reikalus (Prancūzija nusprendė šioje grupėje nedalyvauti)[17].

NATO Branduolinio planavimo grupė (angl. *Nuclear Planning Group*) yra aukščiausia Aljanso institucija, atsakinga už jo branduolinės politikos, gynybos planavimo ir atgrasymo klausimus. Pagrindinės Grupės funkcijos ir veiklos:

- branduolinis atgrasymas ir politika: formuoja bendrą NATO branduolinio atgrasymo strategiją, doktriną bei politines gaires.
- Konsultacijos ir informacijos mainai: suteikia sąjungininkėms forumą branduolinio saugumo klausimams aptarti, keistis informacija ir koordinuoti pozicijas.
- Saugumo ir kontrolės reikalai: nagrinėja branduolinių pajėgų saugumo, saugos (angl. *safety & security*), ginklų kontrolės bei neplatinimo normas.
- Sprendimų priėmimas: visi sprendimai Grupėje priimami bendru sutarimu (konsensusu)[18].

Branduolinio planavimo grupę sudaro visos NATO narės, išskyrus Prancūziją, kuri palaiko atskiras branduolines pajėgas, o šiame integruotame mechanizme nedalyvauja. Grupės posėdžiai dažniausiai vyksta **gynybos ministrų lygiu**, o Grupei pirmininkauja NATO generalinis sekretorius. Jai talkina žemesnio lygio struktūros, pavyzdžiui, JAV vadovaujama Aukšto lygio grupė (angl. *High-Level Group*). Branduolinio planavimo **grupės veikloje dalyvauja ir šalys, neturinčios branduolinio ginklo** (įskaitant Lietuvą). Tai leidžia visoms narėms dalyvauti formuojant bendrą Aljanso branduolinio atgrasymo politiką[19].

NATO **dalijimosi branduoliniais ginklais** strategija suteikia galimybę jų neturinčioms šalims narėms karo atveju pasinaudoti JAV branduoliniais ištekliais[20]. Šios programos esmė – užtikrinti, kad Aljanso branduolinis atgrasymas ir atsakomybė būtų pasidalyta tarp kelių valstybių, net jei jos pačios nekuria savo branduolinio arsenalo[21]. Karo atveju, gavus specialų JAV prezidento ir NATO Branduolinio

[17] Besch, S., Bartoux, A. (2025 m. balandžio 3 d.). Can Europe Build Its Own Nuclear Umbrella? Prieiga per internetą: *https://carnegieendowment.org/emissary/2025/04/can-europe-build-its-own-nuclear-umbrella*
[18] Nuclear Planning Group (NPG). (2026 m. gegužės 20 d.). Prieiga per internetą: *https://www.nato.int/en/about-us/organization/nato-structure/nuclear-planning-group-npg*
[19] Ten pat.
[20] Nuclear Sharing. (2026 m. birželio 22 d.). Prieiga per internetą: *https://modeldiplomat.com/learn/glossary/nuclear-sharing*
[21] NATO's Nuclear Sharing Arrangements. (2022 m. vasaris). Prieiga per internetą: *https://www.nato.int/content/dam/nato/legacy-wcm/media_pdf/2022/2/pdf/220204-factsheet-nuclear-sharing-arrangements_en.pdf*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

planavimo grupės pritarimą, ginklai būtų perduoti priimančiosios šalies kariuomenei, kuri juos gabentų ir panaudotų dvejopos paskirties orlaiviais (angl. *Dual-Capable Aircraft, DCA*), galinčiais skraidinti tiek įprastinę, tiek branduolinę ginkluotę[22]. **Konstitucijos pataisos leistų Lietuvai prisidėti prie šios NATO programos.**

Aljanso viduje Jungtinės Valstijos penkių šalių – **Belgijos, Vokietijos, Italijos, Nyderlandų ir Turkijos** – teritorijose laiko apie 100 „B61" tipo laisvojo kritimo bombų (išskirtinę jų naudojimo teisę turi Vašingtonas) kaip dvejopos paskirties orlaivių misijos dalį. Taikos metu visi ginklai išlieka griežtai JAV prižiūrimi ir kontroliuojami (juos saugo amerikiečių kariai). Šalys šeimininkės neturi teisės vienašališkai jų panaudoti, nors tam galima pasitelkti jų dvejopos paskirties orlaivius[23]. **Jungtinė Karalystė** taip pat oficialiai dalyvauja bendruose NATO DCA branduoliniuose susitarimuose ir palaiko operacinį pasirengimą, nors JAV taktiniai branduoliniai ginklai šiuo metu fiziškai dislokuoti tik minėtose penkiose Europos valstybėse[24]. Rusija pastaraisiais metais irgi ėmė taikyti panašią praktiką – dislokavo savo taktinių branduolinių ginklų **Baltarusijos** teritorijoje[25]

NATO teigimu, tokia praktika (branduolinių ginklų dalijimasis ir DCA) **nepažeidžia Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties**[26], nes ginklai oficialiai neperduodami kitos šalies nuosavybėn ar kontrolėn iki pat galimos faktinio karo pradžios, kai ši sutartis teisiškai nebegaliotų[27].

Kaip matyti, NATO per Branduolinio planavimo grupę suteikia galimybę remti branduolines operacijas ne tik šalims, kuriose dislokuotos JAV „B61" tipo bombos, bet ir nebranduolinėms valstybėms (įskaitant Lietuvą). Lietuvos Konstitucijos pataisos leistų šaliai prisijungti prie branduolinių ginklų dalijimosi programos ar bent jau įteisinti orlaivių su branduoliniais ginklais skrydžius virš savo teritorijos.

4. Abejonės dėl JAV įsipareigojimų Europos gynybai

Praėjus vos kelioms savaitėms nuo Trumpo kadencijos pradžios, jo administracija sukėlė rimtų abejonių Europos sąjungininkams dėl JAV įsipareigojimo jų saugumui ir NATO aljansui tvirtumo. Per 2025 m. kovo mėnesį įvykusį incidentą, žiniasklaidoje pavadintą *Signalgate* skandalu, tuometinis JAV nacionalinio saugumo patarėjas Mike'as Waltzas dėl *iPhone* kontaktų atnaujinimo klaidos į slaptą pareigūnų pokalbių grupę netyčia įtraukė žurnalo *The Atlantic* vyriausiąjį redaktorių Jeffrey Goldbergą[28]. Šis realiuoju laiku stebėjo aukščiausio rango pareigūnų susirašinėjimus, kurių metu buvo detaliai aptariamos husių bombardavimo vietos Jemene bei operacijai numatyti ginklų paketai. Grupėje, kurioje dalyvavo ir viceprezidentas Jamesas Davidas Vance'as, Centrinės žvalgybos agentūros direktorius Johnas Ratcliffe'as, valstybės sekretorius Marco Rubio bei kiti administracijos nariai, buvo derinamos būsimų karinių veiksmų detalės ir politinė pozicija[29].

[22] Ten pat.
[23] Ten pat.
[24] Leask, H. (2026 m. birželio 2 d.). Nuclear weapons could soon be hosted in more NATO nations — what it means for defense stocks. Prieiga per internetą: *https://www.cnbc.com/2026/06/02/nuclear-weapons-us-nato-europe-jets.html*
[25] What is nuclear sharing and who is involved? (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.icanw.org/faq_nuclear_sharing*
[26] Branduolinio ginklo neplatinimo sutartis. (n. d.). Prieiga per internetą: *https://www.vle.lt/straipsnis/branduolinio-ginklo-neplatinimo-sutartis/*
[27] Žr. 21 šaltinį.
[28] Goldberg, J. (2025 m. kovo 24 d.). The Trump Administration Accidentally Texted Me Its War Plans. Prieiga per internetą: *https://www.theatlantic.com/politics/archive/2025/03/trump-administration-accidentally-texted-me-its-war-plans/682151/*
[29] Demokratai atmeta Baltųjų rūmų tvirtinimą, kad per „Signal" neperduota paslapčių. (2025 m. kovo 27 d.). Prieiga per internetą: *https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2025/03/27/demokratai-atmeta-baltuju-rumu-tvirtinima-kad-per-signal-neperduota-paslapciu-565644*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

Nors Baltieji rūmai ir Pentagono atstovai vėliau oficialiai neigė, kad per programėlę *Signal* buvo perduota teisiškai įslaptinta (angl. *classified*) medžiaga, saugumo ekspertai ir kariuomenės atstovai pabrėžė, kad tokios informacijos nutekinimas kėlė tiesioginį pavojų pilotų bei karių gyvybėms. Dėl šio įvykio JAV Senate buvo inicijuotas Pentagono generalinio inspektoriaus tyrimas[30].

Nutekintos žinutės atskleidė gilią panieką bei priešiškumą Europos sąjungininkams. JAV pareigūnų vertinimais, sąjungininkai yra išlaikytiniai:

- JAV viceprezidentas Vance'as ir gynybos sekretorius Pete'as Hegsethas griežtai kritikavo Europą už tai, kad ji gynybos srityje per daug pasikliauja JAV karine galia ir pati pakankamai neinvestuoja į savo saugumą. Hegsethas tokią priklausomybę pavadino „apgailėtina".
- JAV nacionalinio saugumo patarėjas Mike'as Waltzas pažymėjo, kad tik JAV karinės jūrų pajėgos sugeba imtis veiksmų Raudonojoje jūroje prekybos keliams apsaugoti. Reaguodamas į tai, Vance'as pareiškė, kad šie JAV kariniai smūgiai yra tiesiog „eilinis Europos gelbėjimas" (angl. *bailing Europe out again*).
- Pašnekovai piktinosi, kad planuojama karinė operacija yra neproporcingai naudinga būtent Europai, o ne JAV. Viceprezidentas Vance'as pabrėžė, kad Sueco kanalu vyksta apie 40 proc. Europos prekybos, o JAV – vos 3 proc. Dėl šios priežasties pareigūnai diskutavo apie tam tikrų ekonominių kompensacijų ar nuolaidų reikalavimą iš Europos mainais už JAV teikiamą apsaugą[31].

Nutekėjus šiai informacijai Europos politiniuose užkulisiuose kilo didžiulis pasipiktinimas ir šokas. JAV administracijos vadovų priešiškumas Senajam žemynui privertė europiečius nerimauti, ar Vašingtonas ir toliau užtikrins žemyne branduolinį atgrasymą – vadinamąjį branduolinį skėtį. Todėl kai kurie Europos lyderiai ėmė svarstyti savo šalių branduolines galimybes[32].

Kita vertus, nors kilo daug abejonių dėl Jungtinių Valstijų tradicinių karinių įsipareigojimų, Vašingtonas paradoksaliai inicijavo diskusijas, kurios galėtų visiškai pakeisti žemyno branduolinę architektūrą[33, 34]. JAV pasiūlė plėsti branduolinio dalijimosi programą. Siekdama nuraminti sąjungininkus rytiniame flange ir kartu priversti juos prisiimti daugiau atsakomybės, Trumpo administracija pradėjo derybas dėl JAV branduolinių ginklų laikymo tinklo išplėtimo Europoje[35].

Naujos priimančios šalys. JAV pareigūnai neprieštaravo idėjai leisti ir kitoms NATO šalims (kurios iki šiol nedalyvavo šioje programoje) pritaikyti savo bazes branduolinį užtaisą galintiems nešti naikintuvams (DCA). Didžiausią susidomėjimą šia galimybe rodo Lenkija ir Baltijos šalys[36]. Branduolinio saugumo tinklo plėtra reikštų, kad

[30] Ten pat.
[31] Adler, K. (2025 m. kovo 25 d.). Disdain for Europe in US Signal chat horrifies EU. Prieiga per internetą: *https://www.bbc.com/news/articles/c204vl27n2qo*
[32] Žr. 17 šaltinį.
[33] Miller, R. (2026 m. rugpjūčio 4 d.). Beyond the American Umbrella: Europe's Strategic Response to American Uncertainty. Prieiga per internetą: *https://atlasinstitute.org/beyond-the-american-umbrella-europes-strategic-response-to-american-uncertainty/*
[34] Raju, N. (2026 m. spalio 8 d.). Europe must prioritize consistency and de-escalation at the space–nuclear nexus. Prieiga per internetą: *https://www.sipri.org/commentary/essay/2026/europe-must-prioritize-consistency-and-de-escalation-space-nuclear-nexus*
[35] US in talks to expand nuclear weapons deployments in Europe, FT says. (2026 m. birželio 2 d.). Prieiga per internetą: *https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/us-talks-expand-nuclear-weapons-deployments-europe-ft-says-2026-06-02/*
[36] Ten pat.

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

Europos šalys privalėtų pačios investuoti milžiniškas lėšas į atitinkamą infrastruktūrą ir modernius naikintuvus (pavyzdžiui, „F-35A“)[37].

Apibendrinant, JAV prezidento administracijos pozicija – tiek išreikšta žiniasklaidai nutekintuose privačiuose pokalbiuose, tiek išsakyta oficialiai – paskatino Europos valstybes ieškoti alternatyvų Jungtinių Valstijų branduoliniam atgrasymui. Kartu ir pati JAV administracija pateikė pasiūlymų dėl branduolinio arsenalo tinklo plėtros Europoje.

5. Europos atsakas: strateginė autonomija

Dėl JAV administracijos nenuspėjamumo ir spaudimo Europos valstybės suprato, kad nebegali pasikliauti tik amerikiečių „branduoliniu skėčiu“, todėl ėmė ieškoti alternatyvių saugumo garantijų[38]:

- Prancūzija pasiūlė savo branduolinį skėtį kaimyninėms šalims, pristatydama *priešakinio atgrasymo* koncepciją (angl. *forward deterrence*, pranc. *dissuasion avancée*)[39, 40].
- Jungtinė Karalystė pasiūlė savo atskiras branduolines garantijas Šiaurės ir Baltijos šalims[41].
- Europos šalys rekordiškai padidino finansavimą gynybai, siekdamos sukurti nepriklausomus karinius pajėgumus[42].

Prancūzija ir JK turi palyginti ribotas branduolines pajėgas. Abi šalys vadovaujasi prielaida, kad mažesnį arsenalą turinčios branduolinės valstybės gali patikimai atgrasyti tokias didžiąsias valstybes kaip Rusija, jei tik išlaiko gebėjimą padaryti „nepriimtiną“ žalą savo priešininkams. Tai bent iš dalies paaiškina, kodėl branduolinių ginklų skaičius Prancūzijos ir JK arsenaluose išliko gana stabilus, nepaisant didžiųjų valstybių išteklių svyravimų. Prancūzija turi apie 370 branduolinių galvučių, o JK – 225 (žr. 1 lentelę).

Prancūzijos branduolines pajėgas sudaro:

- **oro pajėgos** iš strateginių *Rafale* ir *Mirage* tipo orlaivių, ginkluotų branduolinėmis kruizinėmis raketomis,
- **jūrų pajėgos** – keturi balistinėmis raketomis apginkluoti atominiai povandeniniai laivai (angl. *Ship Submersible Ballistic Nuclear*, SSBN – tai JAV karinio jūrų laivyno klasifikacijos kodas, reiškiantis atominį povandeninį laivą su balistinėmis raketomis)[43].

[37] DePetris, D. (2026 m. birželio 4 d.). Trump's European nuclear weapons plan risks backfiring. Prieiga per internetą: *https://www.defensepriorities.org/opinion/trumps-european-nuclear-weapons-plan-risks-backfiring/*
[38] Žr. 33 šaltinį.
[39] By Héloïse Fayet, H. (2026 m. kovo 5 d.). France has a new nuclear doctrine of 'forward deterrence' for Europe. What does it mean? Prieiga per internetą: *https://thebulletin.org/2026/03/france-has-a-new-nuclear-doctrine-of-forward-deterrence-for-europe-what-does-it-mean/*
[40] Macronas išdėstys, kaip Prancūzijos branduoliniai ginklai galėtų apsaugoti Europą. (2026 m. vasario 27 d.). Prieiga per internetą: *https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2852375/macronas-isdestys-kaip-prancuzijos-branduoliniai-ginklai-galetu-apsaugoti-europa*
[41] UK Formally Offers 'Nuclear Umbrella' to Nine Countries. (2026 m. spalio 2 d.). Prieiga per internetą: *https://en.lb.ua/news/2026/10/02/43856_uk_formally_offers_nuclear.html*
[42] Žr. 37 šaltinį.
[43] Nuclear weapons profile: France. (2026 m. kovo 23 d.). Prieiga per internetą: *https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9074/*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

JK turi vadinamąją branduolinę **monadą** – keturis SSBN tipo atominius povandeninius laivus ginkluotus balistinėmis raketomis[44]. Šiuo metu JK Vyriausybė planuoja pereiti prie **diados** (prie jūrų komponento prijungti oro pajėgas): bus perkama 12 branduolinį užtaisą nešti gebančių naikintuvų „F-35A“, kurie stos rikiuotėn 2030 m.[45]

Prancūzijos ir JK atgrasymo doktrina yra siauresnė nei Jungtinių Valstijų, o riboti Europos šalių pajėgumai teoriškai lemia griežtesnius branduolinio ginklo panaudojimo kriterijus. Kitaip tariant, Prancūzija ir JK branduolinį ginklą pasitelktų tik išskirtiniais tiesioginės grėsmės atvejais[46].

Nuo 1962 m. Londonas aiškiai sieja savo branduolinius pajėgumus su NATO gynyba, bet pasilieka išskirtinę teisę spręsti, kada šiuos ginklus panaudoti. Savo ruožtu prancūzai turimas branduolines pajėgas išlaikė atskirtas nuo NATO, kad išsaugotų situacijos vertinimo ir sprendimų priėmimo laisvę. Prancūzijos branduolinės pajėgos yra visiškai nepriklausomos, JK prižiūrėdama savo raketas ir branduolinių galvučių komponentus iš dalies pasikliauja JAV[47].

Techniškai ir doktriniškai **Prancūzijos branduolinis skėtis Europos valstybėms atrodytų visiškai kitaip nei JAV modelis**. Pagal Prancūzijos prezidento Emmanuelio Macrono pristatytą *priešakinio atgrasymo* koncepciją šalis neperduotų ginklų kontrolės sąjungininkams, o šis skėtis veiktų per kelis prancūzų valdomus mechanizmus[48, 49].

Prancūzijos branduolinio arsenalo pritaikymas Europos gynybai būtų įgyvendinamas per **du pagrindinius komponentus**:

- **aviacijos komponentą** (laikiną dislokavimą ir pratybas). Tai lanksčiausia ir labiausiai matoma branduolinio skėčio dalis, kurią Prancūzija siūlo integruoti su Europos sąjungininkais[50].

Prancūzijos strateginės oro pajėgos turi naikintuvus *Rafale*, pritaikytus gabenti branduolines raketas[51]. Kitaip nei amerikiečiai, kurie savo branduolines bombas fiziškai laiko Vokietijos ar Italijos bazėse, prancūzai nedislokuotų parengtų užtaisų už savo šalies ribų. Krizės ar pratybų metu prancūzų naikintuvai aprūpinti branduoline ginkluote vykdytų operacijas iš sąjungininkų (pavyzdžiui, Lenkijos) bazių[52].

- **Jūrų laivyno komponentą** (strateginį Europos užnugarį). Tai pamatas, užtikrinantis masinį atsakomąjį smūgį, jei konfliktas eskaluotųsi.

Povandeniniai laivai (SSBN): Prancūzija Atlanto vandenyne nuolat laiko budinčius *Triomphant* klasės atominius povandeninius laivus. Prancūzijos strateginio atgrasymo doktrinoje numatyta, kad vandenyne nepertraukiamai budi bent vienas atominis povandeninis laivas aprūpintas balistinėmis raketomis. Toks budėjimo ciklas palaikomas dešimtmečius ir užtikrina, kad šalis visada turėtų galimybę suduoti atsakomąjį branduolinį smūgį[53]. Šie laivai

[44] Nuclear weapons profile: United Kingdom. (2025 m. birželio 26 d.). Prieiga per internetą: *https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9077/*
[45] Amadae, S., Stevenson, T. (2026 m. liepos 10 d.). Is London shifting from nuclear deterrence to war-fighting? Prieiga per internetą: *https://thebulletin.org/2026/07/is-london-shifting-from-nuclear-deterrence-to-war-fighting*
[46] Žr. 17 šaltinį.
[47] Ten pat.
[48] Žr. 39 šaltinį.
[49] Rosenstein, J., Cheesman, E. (2026 m. kovo 4 d.). What Macron's changes to French nuclear policy mean for European security. Prieiga per internetą: *https://www.atlanticcouncil.org/dispatches/what-macrons-changes-to-french-nuclear-policy-mean-for-european-security/*
[50] Žr. 40 šaltinį.
[51] Ten pat.
[52] Ten pat.
[53] Prancūzija po skrydžio virš branduolinių povandeninių laivų bazės imasi priemonių prieš dronus. (2025 m. gruodžio 5 d.). Prieiga per internetą: *https://m.kauno.diena.lt/naujienos/pasaulis/ekonomika-ir-politika/prancuzija-po-skrydzio-virs-branduoliniu-povandeniniu-laivu-bazes-imasi-priemoniu-pries-dronus-1732111*

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

apginkluoti naujausiomis tarpžemyninėmis raketomis „M51.3“. Jų veikimo nuotolis viršija 9 000–10 000 km, todėl techniškai raketos gali pasiekti bet kokį taikinį[54].

Operatyvinis ir doktrininis bendradarbiavimas. Siekdama užtikrinti patikimą „branduolinio skėčio“ veikimą, Prancūzija įgyvendina bendrus strateginius žingsnius su Europos partneriais[55]:

- Jungtine Karalyste,
- Vokietija,
- Lenkija,
- Nyderlandais,
- Belgija,
- Graikija,
- Suomija,
- Norvegija,
- Švedija,
- Danija[56].

Bendros pratybos. Šalių sąjungininkių oro pajėgos (įskaitant įprastinius naikintuvus) treniruojasi lydėti ir saugoti branduolines misijas vykdančius Prancūzijos naikintuvus *Rafale*[57].

Finansinis ir žvalgybinis indėlis. Partneriai kviečiami finansiškai prisidėti prie brangaus Prancūzijos arsenalo išlaikymo (prancūzai tam kasmet skiria per 5 mlrd. eurų) ir dalytis palydovinės žvalgybos duomenimis[58].

Svarbiausias Prancūzijos pagalbos sąjungininkams ribojimas – „vieno mygtuko“ taisyklė. Tai reiškia, kad galutinis sprendimas panaudoti ginklą visada priklausytų išskirtinai Prancūzijos prezidentui. Europos šalims siūlomas ne branduolinio ginklo pasidalijimas, o Prancūzijos politinis įsipareigojimas, kad jos gyvybiniai interesai, kuriuos gina branduolinis arsenalas, nuo šiol apima ir sąjungininkų teritorijas Europoje[59].

Jungtinė Karalystė šiuo metu aktyviai plečia ir siūlo savo branduolinį skėtį kelioms Europos šalims. Jos saugumo skydas teikiamas per Jungtinių ekspedicinių pajėgų (angl. *Joint Expeditionary Force*, JEF)[60] formatą, apimantį Šiaurės Europos bei Baltijos šalis, taip sustiprinant regioninį saugumą ir atsaką į galimas krizes[61]. Svarbiausi JK veiksmai šioje srityje:

- **oficialus pasiūlymas devynioms regiono šalims.** JK oficialiai pasiūlė savo „branduolinį skėtį“ JEF narėms. Siūlymą patvirtino Karališkojo laivyno vadovybė. Sąrašą sudaro Lietuva, Latvija, Estija,

[54] France unveils new generation of submarine-launched nuclear missiles photo. (2025 m. spalio 29 d.). Prieiga per internetą: *https://caliber.az/en/post/france-unveils-new-generation-of-submarine-launched-nuclear-missiles*
[55] Žr. 40 šaltinį.
[56] Popilnichenko, K. (2026 m. spalio 26 d.). France Brings 10 European Allies Into Its Nuclear Deterrence Plan Against Russia. Prieiga per internetą: *https://united24media.com/world/france-brings-10-european-allies-into-its-nuclear-deterrence-plan-against-russia-23821*
[57] Ten pat.
[58] Ten pat.
[59] Irish, J. (2025 m. kovo 6 d.). Explainer: How realistic is France's offer to extend its nuclear umbrella? Priega per internetą: *https://www.reuters.com/world/europe/how-realistic-is-frances-offer-extend-its-nuclear-umbrella-2025-03-06/*
[60] Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). Jungtinės ekspedicinės pajėgos – koalicija NATO formate (ZD-2026-8). Prieiga per internetą: *https://www.lnb.lt/images/public/documents/analitines-apzvalgos/zd-2026-8.pdf*
[61] UK Moves to Extend Nuclear Deterrence Through Joint Expeditionary Force. (2026 m. rugsėjo 26 d.). Prieiga per internetą: *https://defencematters.eu/britain-nuclear-umbrella-jef-allies/*

Analitinių apžvalgų archyvas: *https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos*

Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė. © Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

Suomija, Švedija, Norvegija, Danija, Islandija ir Nyderlandai[62]. Planuojama, kad oficiali **gynybos sutartis bus pasirašyta 2026 m. lapkritį**. Tai reikš, kad šių šalių branduolinis saugumas bus užtikrinamas ne tik bendra NATO sistema, bet ir tiesioginiu, atskiru JK įsipareigojimu, kurio garantas – Atlanto vandenyne patruliuojantys JK povandeniniai laivai. Pačių branduolinių ginklų partnerių teritorijose (pavyzdžiui, Baltijos šalyse) dislokuoti nenumatoma[63].

- **Bendradarbiavimas su Prancūzija.** JK taip pat stiprina branduolinę koordinaciją su Prancūzija – abi šalys yra pasirašiusios deklaraciją, kuria sutaria, kad bet kokia didelė grėsmė Europai sulauktų abiejų valstybių atsako, taip formuojant papildomą europinį branduolinio atgrasymo pamatą[64].

Prancūzijos vadovybei, siekiančiai išsaugoti strateginę nepriklausomybę, iki šiol buvo neįmanomas šalies branduolinių pajėgų integravimas į NATO branduolinio planavimo grupę. XX a. šeštajame dešimtmetyje įsitikinimas, kad **JAV prezidentas niekada neaukos „Niujorko dėl Paryžiaus"**, tapo Prancūzijos siekio turėti nuo Jungtinių Valstijų nepriklausomą branduolinį pajėgumą pateisinimu[65]. Tačiau Prancūzija turi ir kitokių galimybių. Pavyzdžiui, ji galėtų dalį savo strateginių orlaivių rotuoti tam tikrose Europos šalyse. Kita galimybė galėtų būti įtraukti nebranduolines sąjungininkes į glaudesnį Prancūzijos ir JK branduolinį bendradarbiavimą. Abi šalys galėtų kurti bendras branduolinių povandeninių laivų pajėgas, išlaikydamos visišką savo nacionalinių branduolinių pajėgumų kontrolę, ir koordinuoti savo patrulius[66].

Europoje (neskaitant Rusijos ir Baltarusijos) **pasipriešinimas prancūzų ir britų branduolinėms iniciatyvoms** bei pačiai branduolinio atgrasymo idėjai kyla iš dviejų skirtingų stovyklų: valstybių, kurios laikosi griežto teisinio pacifizmo ir siekia visiško branduolinio nusiginklavimo, bei NATO šalių, kurios saugo transatlantinį ryšį. Antai Italijos Vyriausybė Prancūzijos iniciatyvą vertina atsargiai, nes pirmenybę teikia transatlantiniam Aljanso formatui. Italai nuogąstauja, kad prancūzai nesukurtų lygiagrečių struktūrų ar nevienodų saugumo zonų Europoje[67]. O tokios valstybės kaip Airija[68] ir Austrija[69] iš principo pasisako prieš branduolinius ginklus.

Galima teigti, kad Trumpo administracijos politika paskatino Europos karinę brandą: JAV branduolinis skydas nebėra vertinamas kaip savaime suprantama duotybė. Senasis žemynas transformuojasi į daugiapolių branduolinių garantijų zoną, kurioje lyderystės imasi Prancūzija ir Jungtinė Karalystė.

---

[62] Akimov, M. (29 September 2026 m. rugsėjo 29 d.). Britain offers nuclear umbrella to nine European countries in JEF. Prieiga per internetą: *https://aroundprague.cz/en/news/britain-offers-nuclear-umbrella-to-nine-european-countries*
[63] Royal Navy chief: JEF to create new combat units and get UK nuclear deterrence. (2026 m. rugsėjo 30 d.). Prieiga per internetą: *https://news.err.ee/1610152213/royal-navy-chief-jef-to-create-new-combat-units-and-get-uk-nuclear-deterrence*
[64] Höller, L. (2025 m. liepos 10 d.). France, UK join forces in step toward European nuclear deterrent. Prieiga per internetą: *https://www.defensenews.com/global/europe/2025/07/10/france-uk-join-forces-in-step-toward-european-nuclear-deterrent/*
[65] Žr. 17 šaltinį.
[66] Ten pat.
[67] Meier, O. (2026 m. liepos 21 d.). Forward deterrence: What's (not) in it for France's partners. Prieiga per internetą: *https://thebulletin.org/2026/07/forward-deterrence-whats-not-in-it-for-frances-partners/*
[68] Kennedy, J. (2023 m. liepos 27 d.). Ireland, European Security, and the Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons. Prieiga per internetą: *https://www.ccsdd.org/BlogArticles/articleprofile/115-Ireland-European-security-and-the-Treaty-on-the-Prohibition-of-Nuclear-Weapons.cfm*
[69] Sauter, P. (2024 m. vasario 24 d.). European Nuclear Weapons. Prieiga per internetą: *https://verfassungsblog.de/nuclear-weapons/*

Analitinių apžvalgų archyvas: *https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos*

Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė. © Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!

6. Apibendrinimas ir akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

Jungtinių Valstijų branduolinis skėtis kol kas išlieka svarbiausias Europos saugumo veiksnys. JAV pajėgumus sunku kuo nors pakeisti dar ir dėl itin lankstaus amerikiečių atsako – jie gali atgrasyti tiek didelio masto, tiek ir ribotus (taktinius) branduolinius smūgius.

Per NATO Branduolinio planavimo grupę aljansas suteikia galimybę remti branduolines operacijas ne tik šalims, kuriose dislokuotos JAV laisvojo kritimo branduolinės bombos, bet ir nebranduolinėms valstybėms (įskaitant Lietuvą). Lietuvos Konstitucijos pataisos leistų šaliai prisijungti prie branduolinio dalijimosi programos arba bent jau įteisinti orlaivių su branduoliniu ginklu skrydžius virš jos teritorijos.

JAV prezidento administracijos pozicija – tiek išreikšta žiniasklaidai nutekintuose privačiuose pokalbiuose, tiek išsakyta oficialiai – paskatino Europos valstybes ieškoti alternatyvų amerikiečių branduoliniam atgrasymui. Be to, ir pati JAV administracija pateikė siūlymų dėl branduolinio arsenalo tinklo išplėtimo Europoje.

Trumpo administracijos politika paskatino Europos karinę brandą: JAV branduolinis skydas nebėra vertinamas kaip savaime suprantama duotybė, o žemynas transformuojasi į daugiapolių branduolinių garantijų zoną, kurioje lyderystės imasi Prancūzija ir Jungtinė Karalystė.

Akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje:

- Konstituciniai pokyčiai: Lietuvos politikos formuotojai neturėtų vilkinti su branduoliniu atgrasymu susijusių šalies Konstitucijos pataisų priėmimo.

- Būtina intensyviai rengti šalies karinę bei civilinę infrastruktūrą naujoms geopolitinėms sąlygoms, atsižvelgiant į teisinę galimybę Lietuvoje dislokuoti branduolinį ginklą.

- Taip pat labai svarbu gerinti visuomenės pasirengimą – didinti gyventojų informuotumą bei pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, civilinės saugos programas papildant branduolinio incidento ar konflikto valdymo aspektais.

Cituojant arba naudojant šį šaltinį, nuoroda į Nacionalinę biblioteką yra būtina.
Šioje apžvalgoje pateikiamas turinys nėra oficiali Nacionalinės bibliotekos nuomonė.

© Nacionalinė biblioteka, 2026 / Слава Україні!